

**ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΙΑ Β' +
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΝ
ΝΕΟ ΤΡΟΠΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ 4/9/21 ΚΑΙ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Β' ΕΚΔΟΣΗ

ΝΑΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Α' ΤΟΜΟΣ
ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΙΑ Β' +
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΝ
ΝΕΟ ΤΡΟΠΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ 4/9/21 ΚΑΙ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Β' ΕΚΔΟΣΗ

ΝΑΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Διόρθωση έκδοσης : Ειρήνη Απέργη και Αγγελική Πρίφτη

Κριτική Ανάγνωση : Νίκος Γεωργαντζόγλου

*στην μνήμη του πνευματικού μου πατέρα, Γεωργίου Καρατσώλη, ο
οποίος μέ εξόπλισε και μέ διαμόρφωσε με όλα τα πνευματικά εφόδια
για να υπηρετήσω με αρχές και κοινή λογική την ελληνική γλώσσα και
παράδοση.*

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Β' ΕΚΔΟΣΗΣ

Τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ὡς μάθημα δυσκολεύει τοὺς μαθητὲς, τοὺς φοιτητὲς τῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς φιλολόγους καθηγητὲς, οἱ ὅποιοι προβαίνουν στὸ ἐγχείρημα τῆς συντακτικῆς, γραμματικῆς, ἑρμηνευτικῆς ἀνάλυσης ἑνὸς ἀποσπάσματος ἀρχαίου κειμένου. Ἡ δυσκολία αὐτή, κατ' ἐμὲ, ὀφείλεται σὲ πλῆθος παραγόντων : Πρωτίστως στὴν ἐξέλιξη τῆς γλώσσας μας μέσα στοὺς αἰῶνες, ἢ ὅποια διαφοροποιεῖται στὴν μορφή της εἴτε πρὸς τὸ σημαῖνον εἴτε πρὸς τὸ σημαϊνόμενον. Δευτερευόντως στίς προτεραιότητες πὺ δίνει ἡ σύγχρονη κοινωνία μας καὶ οἱ ὅποιες σχετίζονται μὲ τὴν βιομέριμνα, τὴν ἀπόκτηση ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιστημονικὴ-τεχνολογικὴ κατάρτιση τῶν ἀνθρώπων. Τέλος, σίγουρα ὀφείλεται στὴν ἀδιαφορία, στὴν ἄγνοια καὶ ἀπαιδευσία τῶν πολιτικῶν ἡγεσιῶν τῆς χώρας μας, ἐδῶ καὶ πάρα πολλές δεκαετίες, οἱ ὅποιες ἀφενὸς θεώρησαν τὴν γλῶσσά μας ὑποβαθμισμένο προϊόν, ἀφετέρου διέκριναν, πρᾶγμα πὺ ὁμολογήθηκε προσφάτως ἀπὸ Ὑπουργὸ Παιδείας (2016), τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα σὲ ἀρχαία καὶ νέα· ἢ γλῶσσά μας, ὅμως, εἶναι μία καὶ ἐνιαία, ἢ ὅποια διατηρεῖται διαρκῶς ὅμοια, εἶναι φορέας τῆς παράδοσής μας, ἀλλὰ καὶ φορέας πολλῶν ἐπιτευγμάτων ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται μέχρι τώρα ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς.

Ἄν λάβουμε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς καὶ οἱ χῶρες πὺ τὸν πρεσβεύουν διατηροῦν ἀκέραια τὴν γλῶσσά μας, χωρὶς π.χ. νὰ καταργοῦν τὴν δασεῖα, πραγματικὰ μᾶς φαίνεται ἀξιοπεριέργος καὶ διαβλητικὸς τοῦ ἑλληνισμοῦ ὁ δῆθεν νεωτερισμὸς τοῦ 1982 γιὰ κατάργηση τοῦ πολυτονικοῦ, ὁ ὅποιος ἐπὶ τῆς οὐσίας εἶναι ἕνας μηδενισμὸς, διότι, ἂν τὸ σκεφτοῦμε λίγο βαθύτερα, τότε μὲ τὴν ἴδια λογικὴ πρέπει νὰ κατακρεμνίσουμε καὶ τὴν Ἀκρόπολη ὡς κάτι ἀπαρχαιωμένο πὺ δὲν ἔχει θέση στὴν σύγχρονη κοινωνία.

Στὸ βιβλίον αὐτὸ ὁ ἀναγνώστης-μελετητὴς θὰ βρεῖ προτεινόμενα θέματα στὸ ἀδίδακτο κείμενον γιὰ τοὺς μαθητὲς τῆς Β' καὶ Γ' Λυκείου ἢ φοιτητὲς φιλοσοφικῶν σχολῶν, τὰ ὅποια διαμορφώθηκαν καὶ συντάχθηκαν βάσει τοῦ νέου τυπικοῦ τῶν πανελληνίων, κατὰ τὸ ὅποιο δίνεται ἕνα εἰσαγωγικὸ σημείωμα γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἀρχαίου κειμένου καὶ μία νοηματικὴ ἐρώτηση [60 κείμενα στὸ σύνολο]. Τὰ 18 ἐξ αὐτῶν εἶναι κριτήρια στὸ πρότυπον τῶν πανελλαδικῶν.

Ἐπίσης, θὰ βρεῖ στὰ κείμενα μία πλήρη ἀνάλυση φαινομένων συντακτικῶν, λεξιλογικῶν καὶ γραμματικῶν, μὲ παραδείγματα ἄλλων κειμένων τοῦ ἀρχαίου λόγου πρὸς ἐπίρρωση τῆς θέσης μου.

Θὰ βρεῖ, ἐπίσης, ἀδίδακτα κείμενα τῆς τράπεζας θεμάτων τοῦ 2021-22 προσαρμοσμένα σὲ κριτήρια ἀξιολόγησης πανελλαδικῶν ἐξετάσεων.

Παράλληλα, ἔγινε προσπάθεια νὰ ἀπαντηθοῦν ὅλα τὰ θέματα τῶν πανελληνίων στὰ ἀρχαία, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀδίδακτο κείμενον, ἀπὸ τὸ 1999 ὡς καὶ σήμερον, πὺ ἀφοροῦν τὴν Β' Λυκείου (ὅταν καὶ αὐτὴ ἐξεταζόταν) [10 κείμενα στὸ σύνολο] καὶ τὴν Γ' Λυκείου [43 κείμενα στὸ σύνολο], ἀλλὰ καὶ τῶν ἑσπερινῶν Λυκείων [16 κείμενα στὸ

σύνολο]. Στὰ θέματα αὐτὰ συμπεριέλαβα καὶ τῶν ἐγκαίρων πανελληνίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπαναληπτικῶν πανελληνίων, τὰ ὁποῖα δυσκολεύουν ἀρκετὰ τοὺς μαθητὲς καὶ καθηγητὲς-φροντιστὲς.

ἽΟλα τὰ θέματα τῶν πανελληνίων, ἔγκαιρα ἢ ἐπαναληπτικά πρὶν τὸ 2018 τὰ προσάρμοσα στὸ νέο σύστημα ἐξετάσεων, κατὰ τὸ ὁποῖο ὑπάρχει εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα καὶ νοηματικὴ ἐρώτηση.

Παράλληλα ἀναδιαμόρφωσα στὴν Β' ἔκδοσὴ τὶς μονάδες ὅσον ἀφορᾷ τὴν μετάφραση στὰ κείμενα τῆς Β' Λυκείου.

Στὸ τέλος θὰ βρεῖ κείμενα [10] μὲ πλήρη μετάφραση καὶ νοηματικὴ ἐρώτηση, χωρὶς σύνταξη καὶ ἀσκήσεις, ὥστε νὰ τὰ διαμορφώσει ὁ ἐκπαιδευτικὸς κατὰ τὸ δοκοῦν.

Οἱ ἀπαντήσεις ὅλων τῶν κειμένων, εἴτε στὴν μετάφραση εἴτε στὸ συντακτικὸ εἴτε στὴν γραμματικὴ, στηρίχθηκαν σὲ δύο πυλῶνες : Ἀφενὸς στὴν εὐστοχία καὶ μονομερῆ ἀπάντηση, καθόσον σὲ ἓνα ἐρώτημα, π.χ. συντακτικὸ ἢ γραμματικὸ, μόνο μία θεωρεῖται ἢ ὀρθή, ἀκόμη καὶ ἂν μία λέξη συντακτικὰ μπορεῖ νὰ καλύπτει καὶ δύο θέσεις στὸ κείμενο (πρᾶγμα εὐλογο). Αἰφετέρου οἱ ἀπαντήσεις δίνονται, ὅπως ἀρμόζει σὲ ἓναν μελετητὴ, δηλαδὴ βάσει παράλληλων φαινομένων στὴν ἀρχαία γλῶσσα πρὸς ἐπίρρωση τῆς ὁποίας θέσης μου, τὰ ὁποῖα παρουσιάζω σὲ ἀντιστοιχία, πρᾶγμα ποὺ ἔκαναν οἱ φιλόλογοι τοῦ προηγούμενου αἰῶνα, ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης Μίσιος, ὁ Γεώργιος Μιστριώτης, ὁ Κωνσταντῖνος Γεωργούλης, ὁ Γεώργιος Καρατσώλης, ὁ Λυσίας Κουμανταράκης, ὁ Χρῖστος Θεοδωράτος, ὁ Νεόφυτος Βάμβας, καὶ ἄλλοι πολλοί.

Τέλος, θέλω θερμὰ νὰ εὐχαριστήσω τὴν ἀνεκτίμητη συμβολὴ τῆς συναδέλφου Εἰρήνης Ἀπέργη, γιὰ τὴν διόρθωση, καὶ τοῦ κύριου Νίκου Γεωργαντζόγλου, ἐλλογιμοτάτου πρῶην καθηγητὴ μου στὸ Ε.Κ.Π.Α. γιὰ τὴν κριτικὴ ἀνάγνωση ποὺ ἔκανε στὸ πόνημά μου αὐτό.

Νάτσης Δημήτρης

Χολαργός 29/01/2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	7
Περιεχόμενα	9
A1. ΚΕΙΜΕΝΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (με πλήρη σύνταξη, πλήρη μετάφραση, νοηματική ερώτηση και ασκήσεις)	15
1. <i>Αναγνωστικὸν Ζούκη</i> , κεφ. 38	16
2. <i>Ξενοφῶντος, Ἑλληνικά Ζ, 1, 15</i>	23
3. <i>Ξενοφῶντος, Ἑλληνικά IV, 2, 1-3</i>	29
4. <i>Ἰσοκράτους, Εὐαγόρας 72</i>	36
5. <i>Ἰσοκράτους, περὶ τοῦ ζεύγους 3-4</i>	42
6. <i>Δημοσθένους, περὶ τῆς εἰρήνης 6-7</i>	48
7. <i>Δημοσθένους, κατὰ Φιλίππου Β' 23-25</i>	54
8. <i>Λυκούργου, κατὰ Λεωκράτους 1-2</i>	62
9. <i>Πλάτωνος, Μενέξενος 238 b</i>	69
10. <i>Αἰσχίνου ἐπιστολαὶ Τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶ Ἀθηναίων 2</i>	75
11. <i>Θουκυδίδου, Α 23</i>	81
12. <i>Ξενοφῶντος, Οἰκονομικός 20, 3-4</i>	87
13. <i>Διόδωρου Σικελιώτη, Γ 66, 1-3</i>	93
14. <i>Λυσίου, περὶ τραύματος 5-6</i>	99
15. <i>Ξενοφῶντος, Οἰκονομικός 20, 1-2</i>	105
A2. ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (με τις απαντήσεις και νοηματική ερώτηση)	110
1. <i>Ξενοφῶντος, Κύρου Ἀνάβασις Ε, IV, 4-7 (1999)</i>	111
2. <i>Αἰσχίνου τοῦ Σωκρατικοῦ, Ἀλκιβιάδης, ἀπόσπ. 1 (2000)</i>	115
3. <i>Ἰσοκράτους, Αἰγινήτικος, 10 (2001)</i>	119
4. <i>Πλάτωνος, Νόμων Α, 631b – c (2002)</i>	123
5. <i>Διόδωρος, Σικελιώτης, Βιβλιοθήκη XII 53, 1-2 (2003)</i>	127
6. <i>Πλάτων, Μένων 71E κ.ε. (2004)</i>	131

A3. ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (με τις απαντήσεις και νοηματική ερώτηση)	135
1. Ξενοφῶντος, Κύρου Παιδεία III. iii, 43-44 (2000)	136
2. Ίσοκράτους, Φίλιππος 132 (Σεπτέμβριος 2001)	140
3. Ξενοφῶντος, Ἑλληνικά 7,4,9-10 (Ιούλιος 2001)	144
4. Ἀχιλλεὺς Τάτιος, Τὰ περὶ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα Β, XXII (2002)	148
A4. ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΑ ΣΕ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (με απαντήσεις)	152
1. Δημοσθένους, Κατ' Ἀριστογείτονος 15-17.4 [ΘΕΜΑ 14591]	153
2. Λυσίου, Κατὰ Ἀγοράτου ἐνδείξεως 8-10 [ΘΕΜΑ 14594]	157
3. Θουκυδίδου, Ἱστορίαι 2.10.3-2.11.2 (ΘΕΜΑ 14609)	161
4. Ξενοφῶντος, Κύρου Παιδεία 1.2.61.2.67 (ΘΕΜΑ 14613)	165
5. Αἰσχίνου, Κατὰ Κτησιφῶντος 5-6 (ΘΕΜΑ 14621)	169
6. Ξενοφῶντος, Ἀπομνημονεύματα 1, 6.2-6.4.4 (ΘΕΜΑ 14622)	173
7. Πλάτων, Μενέξενος 238c.1-238d.8 (ΘΕΜΑ 14623)	177
A5. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΗΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ (με απαντήσεις)	181
1. Λυσίου, κατὰ Φιλοκράτους 12-13	182
2. Αἰσχίνου, περὶ τῆς παραπρεσβείας 181-182	187
3. Ἀνδοκίδου, περὶ τῶν μυστηρίων 8-9	191
4. Ξενοφῶντος Οἰκονομικός Β, II, 1-3	196
5. Ἀρριανοῦ, Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις, 5,14,3-5	201
6. Ἀνδοκίδου, περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης 12-14	206
7. Ἀναγνωστικὸν Ζούκη, ὁ χειμῶν.	210
8. Λυσίου κατ' Ἀγοράτου 1-4	214
B1. ΚΕΙΜΕΝΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (με πλήρη σύνταξη, πλήρη μετάφραση,	219

νοηματική ερώτηση και ασκήσεις)	
1. Δημοσθένους, <i>περι τῆς εἰρήνης</i> 2-3	220
2. Δημοσθένους, <i>περι τῆς εἰρήνης</i> 11-12	228
3. Δημοσθένους, <i>κατὰ Φιλίππου Β'</i> 10-11	235
4. Δημοσθένους, <i>κατὰ Φιλίππου Β'</i> 6	242
5. Λυκούργου, <i>κατὰ Λεωκράτους</i> 14-15	248
6. Λυκούργου, <i>κατὰ Λεωκράτους</i> 37-38	257
7. Ξενοφῶντος, <i>Ἑλληνικά III, 1, 1-2</i>	264
8. Θουκυδίδου, <i>A 75</i>	270
9. Θουκυδίδου, <i>A 140</i>	277
10. Θουκυδίδου, <i>B 47</i>	285
11. Θουκυδίδου, <i>B 60</i>	293
12. Θουκυδίδου, <i>B 65</i>	300
13. Πλάτωνος, <i>Μενέξενος 246 d</i>	307
14. Πλάτωνος, <i>Συμπόσιον 183 d-e</i>	314
15. Πλάτωνος, <i>Συμπόσιον 207e – 208ab</i>	322
B2. ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (με απαντήσεις και νοηματική ερώτηση)	334
1. Ίσοκράτους, <i>Νικοκλῆς 27-28 (2000)</i>	335
2. Ξενοφῶντος, <i>Ἑλληνικά Α' (γ') 8 – 10 (2001)</i>	338
3. Δημοσθένης <i>κατὰ Μειδίου (169 - 170) [2002]</i>	341
4. Ξενοφῶντος, <i>Ἀπομνημονεύματα Δ. IV.16. (2003)</i>	345
5. Ξενοφῶντος, <i>Ἀπομνημονεύματα Α,6,14 (2004)</i>	349
6. Λυκούργου, <i>κατὰ Λεωκράτους 83-84 (2005)</i>	353
7. Ξενοφῶντος, <i>Συμπόσιον 2.10 (2006)</i>	357
8. Πλάτωνος, <i>Ἀλκιβιάδης Α' 133 B-C (2007)</i>	361
9. Λυσίου, <i>κατὰ Ἀλκιβιάδου Α 144, 46-47 (2008)</i>	365
10. Θουκυδίδου, <i>Ἱστοριῶν Ε 115 (2009)</i>	369
11. Ξενοφῶντος, <i>Ἀπομνημονεύματα Βιβλίο Δ, κεφ. VIII, § 8-9 (2010)</i>	373
12. Ξενοφῶντος, <i>Συμπόσιον I, 11-12 (2011)</i>	377
13. Θουκυδίδου, <i>Ἱστοριῶν Η, 61 (2012)</i>	381
14. Θουκυδίδου, <i>Ἱστοριῶν ΣΤ 28 (2013)</i>	385
15. Ίσοκράτους, <i>Ἀρχίδαμος, 103-105 (2014)</i>	389

16. Θουκυδίδου, <i>Ιστορίαι Α</i> 15, 1-2 (2015)	393
17. Πλάτωνος, <i>Εὐθύδημος</i> 289d8-290a4 (2016)	397
18. <i>Ισοκράτους, Φίλιππος</i> , 26-27 (2017)	401
19. <i>Αριστοτέλους, Ῥητορική Α'</i> 1-2 (2018)	405
20. <i>Ξενοφῶντος, Κυνηγετικός</i> , 13.1-5 (2019)	409
21. <i>Ξενοφῶντος, Πόροι V</i> , 11-13 (2020)	413
22. <i>Ξενοφῶν, Απολογία Σωκράτους</i> , 31-34 (2021)	417
B3. ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ (με απαντήσεις και νοηματική ερώτηση)	421
1. <i>Ἀνδοκίδου, περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης</i> , 13-14 (2000)	422
2. <i>Δίων Χρυσόστομος, Λόγος VIII: Διογένης ἢ περὶ ἀρετῆς</i> , 28 (2003)	426
3. <i>Λουκιανού, «περὶ τοῦ ἐνυπνίου»</i> (10) [2004]	430
4. <i>Ἀντιφῶντος, περὶ τοῦ χορευτοῦ</i> 25 (2005)	434
5. <i>Ξενοφῶντος, Ἀπομνημονεύματα Β, II</i> , 6-7 (2006)	438
6. <i>Δημοσθένους, πρὸς Σπυδρίαν</i> 23-24 (2007)	442
7. <i>Δημοσθένους, κατ' Ἀριστοκράτους</i> 209-210 (2008)	446
8. <i>Ξενοφῶντος, Ἀπομνημονεύματα IV, ii</i> 25-27 (2009)	450
9. <i>Αἰσχίνου, περὶ παραπρεσβείας</i> 80 (2010)	454
10. <i>Θουκυδίδου, Ἱστοριῶν Β</i> 54 (2011)	458
11. <i>Ξενοφῶντος, Ἑλληνικά Στ, IV</i> , 6-7 (2012)	462
12. <i>Δημοσθένους, [Φιλίππου] Ἐπιστολή</i> 18-19 (2013)	466
13. <i>Δημοσθένους, πρὸς Ναυσίμαχον καὶ Ξενοπείθην</i> 19-20 (2014)	470
14. <i>Θουκυδίδου, Ἱστορίαι II.89.8</i> (2015)	474
15. <i>Θουκυδίδου, Ἱστορίαι II</i> 63, 1-3 (2016)	478
16. <i>Θουκυδίδου, Ἱστορίαι I.72</i> (2017)	482
17. <i>Γοργίας, Ἑλένης ἐγκώμιον</i> , 2-3 (2018)	486
18. <i>Θουκυδίδου</i> , 1.75 (2019)	490
19. <i>Πλάτωνος, Απολογία Σωκράτους XVIII, C-E</i> (2020 ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)	494
20. <i>Λυσίου, Κατὰ Ἀλκιβιάδου λιποταξίου</i> , 1-3 (2020 ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)	498
21. <i>Πλουτάρχου, Λακωνικά ἀποφθέγματα</i> , 222B-D (2021)	502

B4. ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (με απαντήσεις και νοηματική ερώτηση)	506
1. Λυσίου, κατά Διογέιτονος 9-10 (2001)	507
2. Ίσοκράτους, Τραπεζιτικός 3 (2002)	511
3. Ξενοφώντος, Κύρου Ανάβασις III, i, 42-43 (2003)	515
4. Αριστοτέλους, Αθηναίων Πολιτεία 16, 1-4 (ΕΠΑΝΑΛ. 2003)	519
5. Αίσχινου, περί παραπρεσβείας 145 (2004)	523
6. Πλουτάρχου, Αλκιβιάδης 35 (ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ 2004)	527
7. Ανδοκίδου, περί τῶν μυστηρίων 142 - 143 (ΕΠΑΝΑΛ. 2005)	531
8. Ίσοκράτους, Εὐαγόρας 6 (2006)	535
9. Δημοσθένους, κατά Ἀνδροτίωνος 51-52 (ΕΠΑΝΑΛ. 2006)	539
10. Πλουτάρχου, Αλκιβιάδης 2 (2007)	543
11. Ξενοφώντος, Ἀπομνημονεύματα Β,1, 27-28 (ΕΠΑΝΑΛ. 2007)	547
12. Ίσοκράτους, Φίλιππος 111-112 (2008)	551
13. Ίσοκράτους, Νικοκλῆς 5-7 (ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ 2008)	555
14. Ξενοφώντος, Συμπόσιον IV, 34-36 (2009)	559
15. Ξενοφώντος, Ἀπομνημονεύματα Α,Ι 10-12 (ΕΠΑΝΑΛ. 2009)	563
16. Λυσίου, κατά Ἐργοκλέους ἐπίλογος 12-13 (ΕΠΑΝΑΛ. 2010)	567
B5. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΗΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ (με απαντήσεις)	572
1. Ξενοφώντος Ἀπομνημονεύματα Δ, 1, 3-4	573
2. Θουκυδίδου, Α73	578
3. Δημοσθένους, κατά Φιλίππου Α' 12-14	584
4. Δημοσθένους, περί τοῦ στεφάνου 31-33	589
5. Ίσοκράτους, ἐπιστολαί (Β' Φιλίππῳ 1-2)	594
6. Πλάτωνος, Γοργίας 526b-d	599
7. Ξενοφώντος, Συμπόσιον 4.31-4.32	604
8. Λυκούργου, κατά Λεωκράτους 109-111	609
9. Πλάτωνος, Γοργίας 457	614
10. Πλάτωνος, Φαίδων 68c-68e	620
Γ. Κείμενα προς εξάσκηση (με πλήρη μετάφραση + νοηματική ερώτηση)	625
1. Αίσχινου, κατά Κτησιφώντος 8	626

2. Αἰσχίνου, κατὰ Κτησιφῶντος 183-184	629
3. Λυσίου, κατὰ Φιλοκράτους 12-13	632
4. Λυσίου, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία 7-8	634
5. Ξενοφῶντος, Ἑλληνικά V, 2, 30-32	636
6. Ξενοφῶντος, Οἰκονομικός Γ 1-2	639
7. Πλάτωνος, ἀπολογία Σωκράτους 21b-c	641
8. Πλάτωνος, Συμπόσιον 204a-b	643
9. Θουκυδίδου, Γ9	646
10. Θουκυδίδου, Γ 65	648
Βιβλιογραφία	651

**A1. ΚΕΙΜΕΝΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (με πλήρη σύνταξη, πλήρη μετάφραση,
νοηματική ερώτηση και ασκήσεις)**

1. Αναγνωστικὸν Ζούκη, κεφ. 38	16
2. Ξενοφῶντος, Ἑλληνικά Z, 1, 15	23
3. Ξενοφῶντος, Ἑλληνικά IV, 2, 1-3	29
4. Ἰσοκράτους, Εὐαγόρας 72	36
5. Ἰσοκράτους, περὶ τοῦ ζεύγους 3-4	42
6. Δημοσθένους, περὶ τῆς εἰρήνης 6-7	48
7. Δημοσθένους, κατὰ Φιλίππου Β' 23-25	54
8. Λυκούργου, κατὰ Λεωκράτους 1-2	62
9. Πλάτωνος, Μενέξενος 238 b	69
10. Αἰσχίνου ἐπιστολαὶ Τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶ Ἀθηναίων 2	75
11. Θουκυδίδου, Α 23	81
12. Ξενοφῶντος, Οἰκονομικός 20, 3-4	87
13. Διόδωρου Σικελιώτη, Γ 66, 1-3	93
14. Λυσίου, περὶ τραύματος 5-6	99
15. Ξενοφῶντος, Οἰκονομικός 20, 1-2	105

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Λυκούργου, κατὰ Λεωκράτους 1-2

Στο προοίμιο του λόγου του αυτού κατὰ του Λεωκράτη για λιποταξία και προδοσία (δημόσια αδικήματα) ο Λυκούργος επικαλείται τους θεούς και τους ήρωες της πόλης και ζητά την συνδρομή τους στην δίκη.

Δικαίαν, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ εὐσεβῆ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τὴν ἀρχὴν τῆς κατηγορίας Λεωκράτους τοῦ κρινομένου ποιήσομαι. Εὐχομαι γὰρ τῇ Ἀθηνᾶ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τοῖς ἥρωσι τοῖς κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν ἰδρυμένοις, εἰ μὲν εἰσήγγελκα Λεωκράτη δικαίως καὶ κρίνω τὸν προδόντ' αὐτῶν καὶ τοὺς νεῶς καὶ τὰ ἔδη καὶ τὰ τεμένη καὶ τὰς ἐν τοῖς νόμοις θυσίας τὰς ὑπὸ τῶν ὑμετέρων προγόνων παραδεδομένας, ἐμὲ μὲν ἄξιον ἐν τῇ τήμερον ἡμέρᾳ τῶν Λεωκράτους ἀδικημάτων κατήγορον ποιῆσαι, ὃ καὶ τῷ δήμῳ καὶ τῇ πόλει συμφέρει, ὑμᾶς δ' ὡς ὑπὲρ πατέρων καὶ παιδῶν καὶ γυναικῶν καὶ πατρίδος καὶ ἱερῶν βουλευομένους, καὶ ἔχοντας ὑπὸ τῇ ψήφῳ τὸν προδότην ἀπάντων τούτων, ἀπαραιτήτους δικαστὰς καὶ νῦν καὶ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον γενέσθαι τοῖς τὰ τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα παρανομοῦσιν·

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

κρίνω τινά = φέρω σε δίκη, κατηγορῶ κάποιον

εἰσαγγέλλω τινά = καταγγέλλω κάποιον για δημόσιο αδίκημα

οἱ ἥρωες : οι εγχώριοι και επιχώριοι ήρωες των Αθηνών (πρόκειται για τους δέκα επώνυμους ήρωες των Αθηνών, τα ονόματα των οποίων τα έδωσαν οι Αθηναίοι στις δέκα φυλές)

ιδρύω = εγείρω, στήνω αγάλματα ή ανδριάντα·

ἴδρμαι (παθητ. παρακ.) = έχει στηθεί άγαλμα για μένα

τὸ ἔδος (ἔζομαι =κάθημαι) = η βάση, το θεμέλιο αγάλματος > το άγαλμα (παράγωγα: ἔδρα, ιδρύω)

ὁ νεώς (αττικόκλητο) = ο ναός

τὸ τέμενος = τεμάχιο γης αφιερωμένο σε θεό > ιερός χώρος, ιερός αγρός και άλσος

αἱ θυσίαι = οι ιερές τελετές

ἀπαραίτητος – ον (ἀ + παραιτῶ = ζητώ, παρακαλώ) = αυτός που δεν δέχεται παρακλήσεις, ο άκαμπτος, αδυσώπητος

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το άνωθεν κείμενο.
2. Σε ποιούς κάνει επίκληση ο Λυκούργος στο προσίμιο της κατηγορίας του κατά του Λεωκράτη και τί είδους επίκληση είναι αυτή;
3. Να αντικατασταθούν χρονικά οι τύποι : κρινομένου, παραδεδομένας, συμφέρει, γενέσθαι.
4. Να κλιθούν και στους δύο αριθμούς τα πτωτικά : εὐσεβῆ, πόλιν, τὸν προδόντα, τεμένη, άπάντων.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- *Δικαίαν, ὧ̄ Ἀθηναῖοι,....ποιήσομαι* : Μία περίοδος, μία πρόταση. Ρήμα το *ποιήσομαι*, υποκείμενο *ἐγὼ*, αντικείμενο το *ἀρχὴν*, και τα *δικαίαν* καὶ *εὐσεβῆ* κατηγορούμενα του αντικειμένου. Η γενική *τῆς κατηγορίας* αντικειμενική στο *ἀρχὴν*, ενώ *τοῦ Λεωκράτους* γενική αντικειμενική στο *κατηγορίας*. Η μετοχή *τοῦ κρινομένου* αναφορική στο *τοῦ Λεωκράτους*. Ο εμπρόθετος, τέλος, *ὑπὲρ ὑμῶν* καὶ *ὑπὲρ τῶν θεῶν*, του τελικού αιτίου, αφενός ο πρώτος στην φράση *ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν τῆς κατηγορίας δικαίαν*, αφετέρου ο δεύτερος στην φράση *ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν τῆς κατηγορίας εὐσεβῆ* (με τη σημασία «η αρχή της κατηγορίας θα είναι δίκαιη και αμερόληπτη προς τους νόμους της πολιτείας, και ευσεβής προς τη θέληση των θεών». Καθόσον το να τιμωρούνται οι ένοχοι και να απαλλάσσονται οι αθῶοι είναι ωφέλιμο για τη πολιτεία και για την θρησκεία).

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1.

Θα προσπαθήσω να κάνω την αρχή της κατηγορίας κατά του Λεωκράτη, που δικάζεται σήμερα, να στηρίζεται στο δίκαιο, ώστε να είναι σύμφωνη με τους νόμους της πολιτείας, και στην ευσέβεια, ώστε να μην απομακρύνεται από την θέληση των θεών.

Εύχομαι, δηλαδή, στην πολιούχο της πόλης Αθηνά και στους υπόλοιπους θεούς και στους εγχώριους ήρωες που προς τιμήν τους έχουν στηθεί αγάλματα τόσο στο άστυ (Αθήνα) όσο και στην ύπαιθρο της Αττικής, στην περίπτωση που έχω καταγγείλει δικαίως τον Λεωκράτη και οδηγώ στο δικαστήριο αυτόν που πρόδωσε τους ναούς και τα αγάλματα και τα ιερά άλση και τις γραμμένες στους νόμους ιερές θρησκευτικές τελετές αυτών (των θεών), οι οποίες είχαν παραδοθεί από τους προγόνους μας, αφενός να μέ καταστήσουν άξιο κατηγορο σήμερα κατά των αδικημάτων του Λεωκράτη, πράγμα ωφέλιμο και συμφέρον και για τον λαό και την πόλη, αφετέρου εσείς, από την στιγμή που έχετε στον νου σας πως βρίσκεστε σ' αυτήν την θέση ενεργώντας για το καλό των πατέρων και των παιδιών και των γυναικών και της πατρίδας και των ιερών, και πως έχετε τον προδότη όλων αυτών υποχείριο της ψήφου σας,

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

**Α4. ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ
ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΑ ΣΕ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (με
απαντήσεις)**

1. Δημοσθένους, Κατ' Αριστογείτονος 15-17.4 [ΘΕΜΑ 14591]	153
2. Λυσίου, Κατὰ Αγόρατου ἐνδείξεως 8-10 [ΘΕΜΑ 14594]	157
3. Θουκυδίδου, Ιστορίαι 2.10.3-2.11.2 (ΘΕΜΑ 14609)	161
4. Ξενοφῶντος, Κύρου Παιδεία 1.2.61.2.67 (ΘΕΜΑ 14613)	165
5. Αίσχίνου, Κατὰ Κτησιφῶντος 5-6 (ΘΕΜΑ 14621)	169
6. Ξενοφῶντος, Ἀπομνημονεύματα 1, 6.2-6.4.4 (ΘΕΜΑ 14622)	173
7. Πλάτων, Μενέξενος 238c.1-238d.8 (ΘΕΜΑ 14623)	177

1. Δημοσθένους, Κατ' Αριστογείτονος 15-17.4 [ΘΕΜΑ 14591]

Στον λόγο αυτό ο Αριστογείτονας κατηγορείται ότι, αν και οφειλέτης προς το κράτος, ασκεί κανονικά τα πολιτικά του δικαιώματα ενώπιον της Εκκλησίας. Αφού επισημάνθηκε η ευθύνη των δικαστών να διατηρήσουν με την απόφασή τους την αξιοπιστία και το κύρος τους, καθώς η ενοχή του κατηγορουμένου είχε ήδη αποδειχτεί, ο ομιλητής εκθέτει τη στάση του Αριστογείτονα απέναντι στους νόμους της πόλεως.

Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἄν μεγάλην πόλιν οἰκῶσι κἄν μικράν, φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται. Τούτων δ' ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄτακτον καὶ κατ' ἄνδρ' ἴδιον τοῦ ἔχοντος, οἱ δὲ νόμοι κοινὸν καὶ τεταγμένον καὶ ταῦτὸ πᾶσιν. Ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ἦ πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται· διόπερ τοὺς τοιούτους ἐξαμαρτάνοντας εὐρήσετε. Οἱ δὲ νόμοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βούλονται, καὶ τοῦτο ζητοῦσιν, καὶ ἐπειδὴν εὐρεθῆ, κοινὸν τοῦτο πρόσταγμ' ἀπεδείχθη, πᾶσιν ἴσον καὶ ὅμοιον, καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος. Ὅτι πάντας πείθεσθαι προσήκει διὰ πολλά, καὶ μάλιστα' ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος εὖρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα δ' ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἔκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων, πόλεως δὲ συνθήκη κοινή, καθ' ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν τῇ πόλει. Ἀλλὰ μὴν ὅτι νῦν Ἀριστογείτων τοῖς μὲν τῆς ἐνδείξεως δικαίοις ἅπασιν ἐάλωκεν, ἕτερος δ' οὐδὲ εἷς ἔστιν ἀνεκτὸς αὐτῶν λόγος, περὶ τούτων ῥάδιον διδάξαι.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἄτακτος-ον : ο χωρίς τάξη, ο ακανόνιστος.

τὸ δόγμα: η γνώμη, η απόφαση.

ἡ ἐνδειξις: η υποβολή καταγγελίας εναντίον κάποιου.

ἀλίσκομαι (πρρκ. ἐάλωκα) : είμαι ένοχος.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1 [Τ.Θ.]. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων ... καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος**».

Μονάδες 20

A2. Ποιά η διαφορά της φύσης από τους νόμους με βάση το κείμενο;

Μονάδες 10

B1. Να γράψετε την γενική και δοτική πληθυντικού των παρακάτω πτωτικών του κειμένου : **φύσει, ἀνδρ', πᾶσιν, ἐπανόρθωμα, συνθήκη.** (μονάδες 5)

B2. Να γράψετε το απαρέμφατο των παρακάτω ρηματικών τύπων του κειμένου στο ίδιο γένος και στον ίδιο αριθμό : **οἰκῶσι, διοικεῖται, εὔρεθη, ἔστι, ἐάλωκεν.** (μονάδες 5)

Μονάδες 10

Γ1 [Τ.Θ.]. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

ἄτακτον: είναι	στο
ἐξαμαρτάνοντας: είναι	στο
πᾶσιν: είναι	στο
ζῆν: είναι	στο
Ἀριστογείτων: είναι	στο

(μονάδες 5)

Γ2 [Τ.Θ.]. «**Ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ἦ πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται**»: Ο ομιλητής διατυπώνει έναν υποθετικό συλλογισμό θέλοντας να εκφράσει μία διαχρονική άποψη. Να διακρίνετε την υπόθεση από την απόδοση (μονάδες 2) και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου τεκμηριώνοντας την απάντησή σας (μονάδες 3).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A2.

Ο Δημοσθένης στο παρόν κείμενο κάνει την αυτονόητη και έλλογη διάκριση μεταξύ νόμου και φύσης. Η φύση είναι άναρχη και έμφυτη προς το ζώδες μέρος του ανθρώπου, γι' αυτό και διαφοροποιείται από άνθρωπο σε άνθρωπο.

Οι νόμοι, όμως, είναι αποτέλεσμα της σύμφυτης ορμής του ανθρώπου για πολιτισμένη κοινωνία και έλλογη διαδικασία σύμφωνα με την οποία προστατεύονται τα αγαθά, οι αρχές, οι αξίες και η προοπτική βελτίωσης των ανθρώπων ατομικά και συλλογικά. Γι' αυτό και οι νόμοι είναι κοινοί για όλους και αδιαπραγμάτευτοι.

B1.

ΓΕΝΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ	ΔΟΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ
φύσεων	φύσεσιν
ἀνδρῶν	ἀνδράσι
πάντων	πᾶσιν
ἐπανορθωμάτων	ἐπανορθώμασιν
συνθηκῶν	συνθήκαις

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**B1. ΚΕΙΜΕΝΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (με πλήρη σύνταξη, πλήρη μετάφραση,
νοηματική ερώτηση και ασκήσεις)**

1. Δημοσθένους, <i>περι τῆς εἰρήνης</i> 2-3	220
2. Δημοσθένους, <i>περι τῆς εἰρήνης</i> 11-12	228
3. Δημοσθένους, <i>κατὰ Φιλίππου Β'</i> 10-11	235
4. Δημοσθένους, <i>κατὰ Φιλίππου Β'</i> 6	242
5. Λυκούργου, <i>κατὰ Λεωκράτους</i> 14-15	248
6. Λυκούργου, <i>κατὰ Λεωκράτους</i> 37-38	257
7. Ξενοφῶντος, <i>Ἑλληνικά III, 1, 1-2</i>	264
8. Θουκυδίδου, <i>A 75</i>	270
9. Θουκυδίδου, <i>A 140</i>	277
10. Θουκυδίδου, <i>B 47</i>	285
11. Θουκυδίδου, <i>B 60</i>	293
12. Θουκυδίδου, <i>B 65</i>	300
13. Πλάτωνος, <i>Μενέξενος</i> 246 <i>d</i>	307
14. Πλάτωνος, <i>Συμπόσιον</i> 183 <i>d-e</i>	314
15. Πλάτωνος, <i>Συμπόσιον</i> 207e – 208ab	322

1. Δημοσθένους, περί τῆς εἰρήνης 2-3

Ο λόγος αυτός του Δημοσθένη έρχεται σε αντίθεση με τους προηγούμενους λόγους του, κατά τους οποίους συμβούλευε την οξεία επίθεση εναντίον του Φιλίππου. Στο προοίμιο ο Δημοσθένης επικρίνει τους συμπολίτες του για την αδράνειά τους στην λήψη των ορθών αποφάσεων.

Δυσκόλου δ' ὄντος φύσει καὶ χαλεποῦ τοῦ βουλευέσθαι, ἔτι πολλῶ χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πεποιήκατ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλευέσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα. Ἐκ δὲ τούτου συμβαίνει παρὰ πάντα τὸν χρόνον ὃν οἶδ' ἐγώ, τὸν μὲν οἷς ἂν ἀμάρτητ' ἐπιτιμῶντα εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν εὖ λέγειν, τὰ δὲ πράγματα καὶ περὶ ὧν βουλευέσθ' ἐκφεύγειν ὑμᾶς. Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων οἶομαι καὶ πεπεικῶς ἑμαυτὸν ἀνέστηκα, ἂν ἐθελήσητε τοῦ θορυβεῖν καὶ φιλονικεῖν ἀποστάντες ἀκούειν, ὡς ὑπὲρ πόλεως βουλευομένοις καὶ τηλικούτων πραγμάτων προσήκει, ἔξειν καὶ λέγειν καὶ συμβουλεύειν δι' ὧν καὶ τὰ παρόντ' ἔσται βελτίω καὶ τὰ προειμμένα σωθήσεται.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

τὸ βουλευέσθαι = ἡ ἀπόφαση, ἡ συζήτηση
εἰώθα (πρκ. με σημασία ενεστώτα του ἔθω) + ἀπαρέμφατο = συνηθίζω
να...

χρῶμαι τῷ βουλευέσθαι > βουλεύομαι = αποφασίζω

εὐδοκιμῶ = αποκτώ καλή φήμη

ἀνίσταμαι = σηκώνομαι, ανεβαίνω στο βήμα

θορυβῶ = κάνω θόρυβο στην εκκλησία του Δήμου, επιδοκιμάζω ή αποδοκιμάζω

ἔχω + απαρέμφατο = μπορώ να...

προΐεμαι (παθητικό) = περιφρονούμαι, παραμελούμαι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το άνωθεν κείμενο.
2. Ποιό είναι το πολιτικό λάθος των Αθηναίων κατά τον Δημοσθένη;
3. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των τύπων : **βουλεύεσθαι, άμάρτητε** (στην οριστική), **έκφεύγειν, πεπεικώς, έχόντων, λέγειν, άποστάντες, προειμένα.**
4. Να γίνει εγκλιτική στο β' ενικό και γ' πληθυντικό ενεστώτα και παρατατικού : **χρησθαι, έπιτιμώντα, οίδα.**

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- *Δυσκόλου δ' ὄντος...ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι* : Μία περίοδος, μία κύρια πρόταση. Η γενική απόλυτη ὄντος είναι μία εναντιωματική μετοχή, που έχει υποκείμενο το έναρθρο απαρέμφατο τοῦ βουλεύεσθαι, κατηγορούμενα **δυσκόλου και χαλεποῦ**, ενώ φύσει δοτική του τρόπου. Ρήμα της πρότασης το **πεποιήκατε**, υποκείμενο **ὑμεῖς**, αντικείμενο **αὐτὸ (=τό βουλεύεσθαι)**, κατηγορούμενο του αντικειμένου **χαλεπώτερον**, ενώ η δοτική **πολλῶ** ως δοτική του μέτρου στο **χαλεπώτερον**.

- *οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι...μετὰ τὰ πράγματα* : Μία περίοδος, δύο κύριες πρότασεις, που συνδέονται με τους αντιθετικούς συνδέσμους **μὲν-δὲ**. Ρήμα στην πρώτη κύρια το **εἰώθασιν**, υποκείμενο το **ἄνθρωποι**, το οποίο συνοδεύεται από τους προσδιορισμούς **οἱ ἄλλοι** (επιθετικός) και **πάντες** (κατηγορηματικός), αντικείμενο ρήματος το απαρέμφατο **χρηῆσθαι**. Στο απαρέμφατο **χρηῆσθαι** υποκείμενο **οἱ ἄνθρωποι** (ταυτοπροσωπία), αντικείμενο το έναρθρο απαρέμφατο **τῶ βουλεύεσθαι**. Ο εμπρόθετος **πρὸ τῶν πραγμάτων** του χρόνου (προτερόχρονο) στο **χρηῆσθαι τῶ βουλεύεσθαι**. Στην επόμενη πρόταση ρήμα νοείται το **εἰώθατε**, υποκείμενο **ὑμεῖς**, αντικείμενο **χρηῆσθαι (= τῶ βουλεύεσθαι)**, και ο εμπρόθετος του χρόνου **μετὰ τὰ πράγματα** στο **χρηῆσθαι**.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.

Κατά τον Δημοσθένη οι Αθηναίοι διαρκώς επαναλαμβάνουν το ίδιο λάθος, δηλαδή να μη συσκέπτονται για να προλάβουν τις εξελίξεις αλλά να συσκέπτονται μετά τις εξελίξεις.

Το έλασσον αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι να ευημερούν οι δημαγωγοί, αλλά το μέγιστον είναι να μην είναι η αθηναϊκή πολιτική επίκαιρη και προληπτική των γεγονότων.

3.

Εν. :	βουλεύεσθαι	άμαρτάνετε	έκφεύγειν
Πρωτ. :	----	ήμαρτάνετε	----
Μέλλ. :	βουλεύσεσθαι	άμαρτήσεσθε	έκφεύξεσθαι/έκφευξεισθαι
Παθ. Μ. :	βουλευθήσεσθαι		----
Αόρ. :	βουλεύσασθαι	----	
Αορ. Β' :	-----	ήμαρτετε	έκφυγειν
Παθ. Αορ. :	βουλευθῆναι		
Πρωκ. :	βεβουλεῦσθαι	ήμαρτήκατε	έκπεφευγέναι
Υπερσ. :	----	ήμαρτήκετε	----

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Β3. ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
(με απαντήσεις και νοηματική ερώτηση)

1. Ανδοκίδου, <i>περι τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης, 13-14 (2000)</i>	422
2. Δίων Χρυσόστομος, <i>Λόγος VIII: Διογένης ἢ περὶ ἀρετῆς, 28 (2003)</i>	426
3. Λουκιανῶ, <i>«περὶ τοῦ ἐνυπνίου» (10) [2004]</i>	430
4. Ἀντιφῶντος, <i>περὶ τοῦ χορευτοῦ 25 (2005)</i>	434
5. Ξενοφῶντος, <i>Ἀπομνημονεύματα Β, II, 6-7 (2006)</i>	438
6. Δημοσθένους, <i>πρὸς Σπουδῖαν 23-24 (2007)</i>	442
7. Δημοσθένους, <i>κατ' Ἀριστοκράτους 209-210 (2008)</i>	446
8. Ξενοφῶντος, <i>Ἀπομνημονεύματα IV, ii 25-27 (2009)</i>	450
9. Αἰσχίνου, <i>περὶ παραπρεσβείας 80 (2010)</i>	454
10. Θουκυδίδου, <i>Ἱστοριῶν Β 54 (2011)</i>	458
11. Ξενοφῶντος, <i>Ἑλληνικὰ Στ, IV, 6-7 (2012)</i>	462
12. Δημοσθένους, <i>[Φιλίππου] Ἐπιστολὴ 18-19 (2013)</i>	466
13. Δημοσθένους, <i>πρὸς Ναυσίμαχον καὶ Ξενοπείθην 19-20 (2014)</i>	470
14. Θουκυδίδου, <i>Ἱστορίαι II.89.8 (2015)</i>	474
15. Θουκυδίδου, <i>Ἱστορίαι II 63, 1-3 (2016)</i>	478
16. Θουκυδίδου, <i>Ἱστορίαι I.72 (2017)</i>	482
17. Γοργίας, <i>Ἑλένης ἐγκώμιον, 2-3 (2018)</i>	486
18. Θουκυδίδου, <i>1.75 (2019)</i>	490
19. Πλάτωνος, <i>Ἀπολογία Σωκράτους XVIII, C-E (2020 ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)</i>	494
20. Λυσίου, <i>Κατὰ Ἀλκιβιάδου λιποταξίου, 1-3 (2020 ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)</i>	498
21. Πλουτάρχου, <i>Λακωνικά ἀποφθέγματα, 222B-D</i>	502

21. Πλουτάρχου, Λακωνικά αποφθέγματα, 222B-D (2021)

Στο κείμενο που ακολουθεί, ο Καλλικρατίδας, Σπαρτιάτης ναύαρχος που έδρασε στα τέλη του Πελοποννησιακού πολέμου, προσπαθεί ανεπιτυχώς να συναντηθεί με τον Κύρο.

Καλλικρατίδας ναύαρχος, τῶν Λυσάνδρου φίλων ἀξιούντων ἐπιτρέψαι αὐτοῖς ἕνα τινὰ τῶν ἐχθρῶν ἀνελεῖν καὶ λαβεῖν πεντήκοντα τάλαντα, καίτοι σφόδρα δεόμενος χρημάτων εἰς ὀψώνια τοῖς ναύταις, οὐ συνεχώρησε. Κλέανδρος δὲ σύμβουλος ὢν «ἀλλ' ἔγωγ' ἂν ἔλαβον» εἶπεν «εἰ σὺ ἤμην»· «καὶ γὰρ αὐτός» εἶπεν «εἰ σὺ ἦν.» Παραγενόμενος δὲ πρὸς Κῦρον τὸν νεώτερον εἰς Σάρδεις, σύμμαχον ὄντα Λακεδαιμονίοις, ἐπὶ χρήματα τῷ ναυτικῷ, τῇ μὲν πρώτη ἡμέρᾳ ἐκέλευσεν εἰσαγγεῖλαι ὅτι βούλεται Κῦρῳ ἐντυχεῖν· ὡς δ' ἤκουσε πίνειν, «προσμενῶ» εἶπεν «ἕως ἂν πίῃ.» καὶ τότε μὲν ἀπηλλάγη, ὡς ἔγνω οὐχ οἷόν τε εἶναι συμβαλεῖν αὐτῷ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, δόξας ἀγροικότερος εἶναι. τῇ δ' ἐχομένῃ, ὡς πάλιν αὐτὸν πίνοντ' ἤκουσε καὶ οὐ προϊόντα, φήσας «οὐχ οὕτω σπουδαστέον χρήματα λαβεῖν ὡς μηδὲν ἀνάξιον τῆς Σπάρτης ποιεῖν;» ἀπηλλάγη εἰς Ἔφεσον, πολλὰ μὲν ἐπαρώμενος κακὰ τοῖς πρώτοις ἐντροφηθεῖσιν ὑπὸ βαρβάρων καὶ διδάξασιν αὐτοὺς ὑβρίζειν διὰ πλοῦτον· ὤμνυε δὲ πρὸς τοὺς παρόντας ὡς, ὅταν πρῶτον εἰς Σπάρτην παραγένηται, πάντα ποιήσει ὑπὲρ τοῦ διαλλάξαι τοὺς Ἕλληνας, ὡς φοβερώτεροι τοῖς βαρβάροις εἶεν καὶ παύσαιντο τῆς ἐκείνων ἐπ' ἀλλήλους δεόμενοι δυνάμεως.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀπαλλάττομαι : φεύγω.

τῇ ἐχομένῃ : τὴν ἐπόμενην μέρα.

ἐπαρώμαι : καταριέμαι.

ἐντροφῶμαι : παρασύρομαι σε ζωὴ με ἀπολαύσεις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: “**Παραγενόμενος δὲ... ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ**”.

Μονάδες 10

A2. Ποιες ήταν οι αντιδράσεις του Καλλικρατίδα μετά την οριστική αποτυχία της συνάντησής του με τον Κύρο;

Μονάδες 10

B1. “**φήσας «οὐχ οὕτω σπουδαστέον χρήματα λαβεῖν ὡς μηδὲν ἀνάξιον τῆς Σπάρτης ποιεῖν;» ἀπηλλάγη εἰς Ἴεφεσον**”: να γράψετε στο τετράδιό σας τους ρηματικούς τύπους του αποσπάσματος που βρίσκονται σε αόριστο και στη συνέχεια να τους μεταφέρετε στον αντίστοιχο τύπο του ενεστώτα.

(μονάδες 6)

B2. “**ὡς φοβερώτεροι τοῖς βαρβάροις εἶεν**”: να ξαναγράψετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα μεταφέροντας τους κλιτικούς τύπους στον αντίθετο αριθμό.

(μονάδες 4)

Μονάδες 10

Γ1. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους: **τὸν νεώτερον, συμβαλεῖν, τῇ ἡμέρᾳ** (το δεύτερο του κειμένου), **πίνοντ’**. **(μονάδες 4)**

Γ2. “**ὡς δ’ ἤκουσε πίνειν, «προσμενῶ» εἶπεν «ἔως ἂν πῖη**.” Να γράψετε στο τετράδιό σας τις δευτερεύουσες προτάσεις που περιλαμβάνονται στο απόσπασμα, να τις χαρακτηρίσετε ως προς το είδος και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς τους.

(μονάδες 6)

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

[Ο Καλλικρατίδας ο ναύαρχος, όταν φίλοι του Λυσάνδρου ζήτησαν να τούς επιτρέψει να σκοτώσουν κάποιον από τους εχθρούς για να πάρουν πενήντα τάλαντα, αν και είχε ανάγκη από χρήματα για τον μισθό των ναυτών, δεν συμφώνησε. Ο Κλέανδρος, που ήταν σύμβουλός του, τού είπε «Εγώ, βέβαια, θα τά έπαιρνα, αν ήμουν στην θέση σου· και ο Καλλικρατίδας απάντησε «και εγώ θα τά έπαιρνα, αν ήμουν στην δική σου θέση».]

Όταν πήγε να βρει τον Κύρο τον νεώτερο στις Σάρδεις, που ήταν σύμμαχος των Λακεδαιμονίων, για να πάρει χρήματα ώστε να δώσει στα πληρώματά του, την πρώτη ημέρα παρήγγειλε να αναγγείλουν ότι επιθυμεί να συναντήσει τον Κύρο· όταν άκουσε ότι ο Κύρος πίνει, είπε «θα τον περιμένω μέχρι να πιει».

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**B5. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΤΟ
ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ (Με απαντήσεις)**

1. Ξενοφῶντος, Απομνημονεύματα Δ, 1, 3-4	573
2. Θουκυδίδου, Α73	578
3. Δημοσθένους, κατά Φιλίππου Α' 12-14	584
4. Δημοσθένους, περί τοῦ στεφάνου 31-33	589
5. Ἰσοκράτους, ἐπιστολαὶ (Β' Φιλίππῳ 1-2)	594
6. Πλάτωνος, Γοργίας 526b-d	599
7. Ξενοφῶντος, Συμπόσιον 4.31-4.32	604
8. Λυκούργου, κατά Λεωκράτους 109-111	609
9. Πλάτωνος, Γοργίας 457	614
10. Πλάτωνος, Φαίδων 68c-68e	620

1^ο ΘΕΜΑ : Ξενοφώντος Απομνημονεύματα Δ, 1, 3-4

Το έργο αυτό του Ξενοφώντα εντάσσεται στα φιλοσοφικά του και όχι στα ιστορικά. Πρόθεσή του είναι να παρουσιάσει και να εκθειάσει τον δάσκαλό του, τον φιλόσοφο Σωκράτη. Στο απόσπασμα ο ίδιος ο Ξενοφώντας, προσπαθώντας να σκιαγραφήσει την ιδιοσυγκρασία και αρετή του Σωκράτη, περιγράφει την διδασκαλία του δασκάλου του για την αξία της παιδείας.

Οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐπὶ πάντας ἦει, ἀλλὰ τοὺς μὲν οἰομένους φύσει ἀγαθοὺς εἶναι, μαθήσεως δὲ καταφρονοῦντας, ἐδίδασκεν ὅτι αἱ ἄριστα δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα παιδείας δέονται, ἐπιδεικνύων τῶν τε ἵππων τοὺς εὐφυεστάτους, θυμοειδεῖς τε καὶ σφοδροὺς ὄντας, εἰ μὲν ἐκ νέων δαμασθεῖεν, εὐχρηστοτάτους καὶ ἀρίστους γιγνομένους, εἰ δὲ ἀδάμαστοι γένοιτο, δυσκαθεκτοτάτους καὶ φαυλοτάτους· καὶ τῶν κυνῶν τῶν εὐφυεστάτων, φιλοπόνων τε οὐσῶν καὶ ἐπιθετικῶν τοῖς θηρίοις, τὰς μὲν καλῶς ἀχθείσας ἀρίστας γίνεσθαι πρὸς τὰς θήρας καὶ χρησιμωτάτας, ἀναγῶγους δὲ γιγνομένας ματαίους τε καὶ μανιώδεις καὶ δυσπειθεστάτας. Ὀμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς εὐφυεστάτους, ἐρρωμενεστάτους τε ταῖς ψυχαῖς ὄντας καὶ ἐξεργαστικωτάτους ὧν ἂν ἐγχειρῶσι, παιδευθέντας μὲν καὶ μαθόντας ἅ δεῖ πράττειν, ἀρίστους τε καὶ ὠφελιμωτάτους γίνεσθαι· πλεῖστα γὰρ καὶ μέγιστα ἀγαθὰ ἐργάζεσθαι ἀπαιδευτοὺς δὲ καὶ ἀμαθεῖς γενομένους κακίστους τε καὶ βλαβερωτάτους γίνεσθαι.

δυσκάθεκτος : ο δύσκολα συγκρατηθείς, αδάμαστος. // **ἐξεργαστικός** : ο ικανός να εκτέλεσει κάτι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Από το άνωθεν κείμενο να μεταφραστεί το απόσπασμα : «**καὶ τῶν κυνῶν τῶν εὐφνεστάτων ..... κακίστους τε καὶ βλαβερωτάτους γίγνεσθαι**».

Μονάδες 10

Γ2. Πώς συνέδεε ο Σωκράτης την παιδεία με την ανθρώπινη φύση βάσει του αρχαίου κειμένου;

Μονάδες 10

Γ3α. Να γίνει παραθετική αντικατάσταση στους παρακάτω τύπους : **μάλιστα, καλῶς, μανιώδεις, ἀρίστους, κακίστους.**

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

Μονάδες 5

Γ3β. Να μεταφερθούν οι παρακάτω τύποι του κειμένου στην Υποτακτική Ενεστώτα και Αορίστου στο γ' Ενικό, διατηρώντας την φωνή που βρίσκονται : **ἦει, δέονται, ἀχθείσας, μαθόντας, δεῖ.**

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Μονάδες 5

Γ4α. Να δηλωθούν τα κατηγορούμενα στα υποκείμενα ή αντικείμενα των ρηματικών τύπων στο παρακάτω απόσπασμα :

«**Οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐπὶ πάντα ἦει, ἀλλὰ τοὺς μὲν οἰομένους φύσει ἀγαθοὺς εἶναι, μαθήσεως δὲ καταφρονοῦντας, ἐδίδασκεν ὅτι**

αί ἄρισται δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα παιδείας δέονται, ἐπιδεικνύων τῶν τε ἵππων τοὺς εὐφνεστάτους, θυμοειδεῖς τε καὶ σφοδροὺς ὄντας, εἰ μὲν ἐκ νέων δαμασθεῖεν, εὐχρηστοτάτους καὶ ἀρίστους γιγνομένους, εἰ δὲ ἀδάμαστοι γένοιτο, δυσκαθεκτοτάτους καὶ φαυλοτάτους.»

Μονάδες 6

Γ4β. Να αναλυθούν οι μετοχές : παιδευθέντας καὶ μαθόντας.

Μονάδες 2

Γ4γ. «ὧν ἂν ἐγχειρῶσι» : Να αναγνωριστεί ο συντακτικός ρόλος της δευτερεύουσας και να δικαιολογηθεί η πτώση του αναφορικού.

Μονάδες 2

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Γ2.

Ο Ξενοφώντας στο παρόν απόσπασμα μάς περιγράφει πώς ο Σωκράτης αποδείκνυε στους ακροατές-μαθητές του ότι η ανθρώπινη φύση, όσο πιο υψηλές δυνάμεις εκ φύσεως έχει, τόσο ικανότερο καθιστά τον αυτόν άνθρωπο είτε για το καλύτερο επίτευγμα και για την τελειώσή του είτε για την χειρότερη ενέργεια και την αποκτήνωσή του.

Καθοριστικό ρόλο σε αυτό παίζει η παιδεία, η οποία, αν δοθεί σε αυτόν τον άνθρωπο, τον καθιστά τέλειο, ικανότερο, άριστο και χρήσιμο. Αν, όμως, δεν δοθεί, τον καθιστά χείριστο και επικίνδυνο.

Προς απόδειξη του συλλογισμού του ο Σωκράτης χρησιμοποιεί την επαγωγή δια των παραδειγμάτων των ίππων και των σκυλιών.

Γ3α.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
μάλα	μᾶλλον	μάλιστα
καλῶς	κάλλιον	κάλλιστα
μανιώδεις	μανιωδέστεροι	μανιωδέστατοι
ἀγαθούς	ἀμείονας/ἀμείονες	ἀρίστους
κακούς	κακίονας/κακίους	κακίστους

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ακριδάς, Κ. Χρ. «σημειώσεις συντακτικῶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσας» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Πύργος Φροντιστήρια, 1999).
- Ἀραπόπουλος, Κ., «Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους, ἀρχαῖον κείμενον, εἰσαγωγή, μετάφρασις» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Πάπυρος).
- Ἀραπόπουλος, Κ., «Ἀισχίνου περὶ παραπρεσβείας, ἀρχαῖον κείμενον -εἰσαγωγή -μετάφρασις -σημειώσεις» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Πάπυρος).
- Βάμβας, Νεοφ., «σημειώσεις τοῦ Δημοσθένους : Ολυνθιακοῦς, Φιλιππικοῦς, τὸν περὶ στεφάνου, τὸν περὶ παραπρεσβείας, τὸν πρὸς Λεπτίνην, τὸν κατὰ Μειδίου, καὶ εἰς τὸν κατὰ Κτησιφώντος τοῦ Ἀισχίνου, μετὰ προλεγομένων ἱστορικῶν στοιχείων, κ.τ.λ., χάριν τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας, ὑπὸ τοῦ Ἰππότου Νεοφύτου Βάμβας, καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας καὶ Ρητορικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ὁθωνος» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Χ. Νικολαΐδου Φιλαδελφῆς, 1849).
- Βενιζέλου Ἐλευθερ., «Θουκυδίδου Ἱστορίαι, μετάφρασις Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τόμος Α', Βιβλίον Α'» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Βενιζέλου Ἐλευθερ., «Θουκυδίδου Ἱστορίαι, μετάφρασις Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τόμος Β', Βιβλίον Β'-Γ'» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Βενιζέλου Ἐλευθερ., «Θουκυδίδου Ἱστορίαι, μετάφρασις Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τόμος Δ', Βιβλίον Ε'» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2011).

- Βενιζέλου Έλευθερ., «Θουκυδίδου Ἱστορίαι, μετάφρασις Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τόμος Ε΄, Βιβλίον Ζ΄-Η΄» (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2012).
- Γεωργούλη Κ.Δ., «Πλάτωνος Πολιτεία», (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Ι. Σιδέρης, 4^η ἔκδοση, 2009).
- Γουδή, Δημητρ., «Πλάτωνος Πρωταγόρας καὶ Φαίδων, κείμενον, εἰσαγωγή, σχόλια γλωσσικὰ-πραγματιολογικὰ-αισθητικὰ-φιλοσοφικά, καὶ ἀναλύσεις τῶν διαλόγων», νέα πλήρης ἔκδοση (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Παπαδήμα, 1980).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ἰσοκράτους Λόγοι, τόμος Α΄ δικανικοί : περὶ τοῦ ζεύγους, Τραπεζιτικός, παραγραφή πρὸς Καλλίμαχον, Αἰγινητικός, κατὰ Λοχίτου, πρὸς Ἐυθύουν Ἀμάρτυρος», ἐπιμέλεια Ἀνδριάννα Χαχλᾶ (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ἰσοκράτους Λόγοι, τόμος Β΄, παραινετικοὶ-ἐγκώμια : πρὸς Δημόνικον, πρὸς Νικοκλέα, Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι, Ἐυαγόρας, Ἐλένης Ἐγκώμιον», ἐπιμέλεια Ἀνδριάννα Χαχλᾶ (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ἰσοκράτους Λόγοι, τόμος Γ΄ : πανηγυρικός, Φίλιππος», ἐπιμέλεια Ἀνδριάννα Χαχλᾶ (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ξενοφῶντος Οἰκονομικός», ἐπιμέλεια Κωνσταντῖνος Ποταμιανός καὶ Ἀνδριάννα Χαχλᾶ (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ἰσοκράτους Λόγοι, τόμος Δ΄ : Πλαταϊκός, Ἀρχίδαμος, περὶ Εἰρήνης», ἐπιμέλεια Ἀνδριάννα Χαχλᾶ (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).

- Θεοδωράτος, Χρ., «Ίσοκράτους Λόγοι, τόμος Ε' : περι Αντιδόσεως», επιμέλεια Ανδριάννα Χαχλᾶ (Αθήναι : εκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ίσοκράτους Λόγοι, τόμος ΣΤ' : Άρεοπαγίτικος, Παναθηναϊκός», επιμέλεια Ανδριάννα Χαχλᾶ (Αθήναι : εκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ίσοκράτους Λόγοι, τόμος Ζ' : Έπιστολαί, Άποσπάσματα», επιμέλεια Ανδριάννα Χαχλᾶ (Αθήναι : εκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Θεματογραφία, τόμος Ι, Θουκυδίδου-Πλάτων-Δημοσθένης, μέρος Α'» (Αθήναι : εκδόσεις Θεάγης, 1990).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Θεματογραφία, τόμος ΙΙ, Θουκυδίδου-Πλάτων-Δημοσθένης, μέρος Β'» (Αθήναι : εκδόσεις Θεάγης, 1990).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Θεματογραφία, τόμος ΙΙΙ, Λυσίας-Ίσοκράτης-Αισχίνης, μέρος Α'» (Αθήναι : εκδόσεις Θεάγης, 1993).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Θεματογραφία, τόμος ΙV, Λυσίας-Ίσοκράτης-Αισχίνης, μέρος Β'» (Αθήναι : εκδόσεις Θεάγης, 1994).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Ίσοκράτους λόγοι δικανικοί, τόμος Χ : Αϊγινήτικος, Τραπεζιτικός» (Αθήναι : εκδόσεις Θεάγης, 1997).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Ίσοκράτους έπιστολαί, τόμος VIII» (Αθήναι : εκδόσεις Θεάγης, 1996).

- Καρατσώλης, Γεωργ., «Δημοσθένους λόγοι, τόμος ΙΧ : ὑπὲρ Μεγαλοπολιτῶν, περὶ τῶν Ῥοδίων ἐλευθερίας, περὶ τῆς εἰρήνης» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Θεάγης, 1996).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Δημοσθένους προοίμια, τόμος VII» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Θεάγης, 1994).
- Κατεβαίνης, Σ. Κωνσταντίνου : «Συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ κυρίως τοῦ ἀττικοῦ πεζοῦ λόγου», 2^η ἔκδοσις [Ἀθῆναι: ἐκδόσεις Παπαδήμα, 1999].
- Κονδυλάκης, Ἰωανν., «Λουκιανοῦ Ἄπαντα, τόμος Α', περὶ τοῦ ἐνυπνίου, πρὸς τὸν εἰπόντα Προμηθεύς, κ.λπ.» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2005).
- Κοντέου, Γ., «ἐπίμετρο μεγάλο λεξικὸ ρημάτων», Γεώργιος Ράπτης καὶ Γεώργιος Κοντέος ἐπιμέλεια ἔκδοσις (Θεσσαλονίκη : ἐκδόσεις Γεώργιος Θ. Κοντέος, 1991).
- Κουμανταράκη, Λυσ., «Θουκυδίδου Πελοποννησιακὸς Πόλεμος, τόμος Β'» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Φ. Κωνσταντινίδη καὶ Κ. Μιχαλά, 1963).
- Κουμανταράκη, Λυσ., «Θουκυδίδου Πελοποννησιακὸς Πόλεμος, τόμος Γ'» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Φ. Κωνσταντινίδη καὶ Κ. Μιχαλά, 1963).
- Κωστόπουλος, Κωνστ., «Ξενοφῶντος Ἑλληνικά, τόμος Γ', Βιβλίον Ε' καὶ ΣΤ'», ἐπιμέλεια Κωνσταντίνος Ποταμιανὸς καὶ Ἀνδριάνα Χαχλᾶ (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Κωστόπουλος, Κωνστ., «Ξενοφῶντος Ἑλληνικά, τόμος Δ', Βιβλίον ΣΤ' καὶ Ζ'», ἐπιμέλεια Κωνσταντίνος Ποταμιανὸς καὶ Ἀνδριάνα Χαχλᾶ (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).

- Λῶλος, Χρ., «Λυκούργου λόγος κατὰ Λεωκράτους, ἐκδοθεὶς» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1900).
- Μανουσόπουλος, Γ.Π., «Πλάτωνος ἀπολογία Σωκράτους», ἐπιστημονικὴ ἐπιμέλεια Γεωργία Ξανθάκη-Καραμάνου, (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Παπαζήση, 2009).
- Μισίου, Ἀριστ., «Θουκυδίδου Ἐυγγραφή, μετὰ σχολίων ἔρρανισθέντων ἐκ τῶν δοκιμωτέρων ἐκδόσεων», ἀνατύπωση (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Β. Βασιλείου, 1971).
- Μιστριώτου, Γεωργ., «Θουκυδίδου Ἐυγγραφή, ἐκδοθεῖσα μετὰ σχολίων, τόμος Α΄» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1905).
- Μιστριώτου, Γεωργ., «Θουκυδίδου Ἐυγγραφή, ἐκδοθεῖσα μετὰ σχολίων, τόμος Γ΄» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1905)
- Μιστριώτου, Γεωργ., «Θουκυδίδου Ἐυγγραφή, ἐκδοθεῖσα μετὰ σχολίων, τόμος Ζ΄» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1905).
- Μιστριώτης, Γ., «Πλάτωνος ἀπολογία Σωκράτους» 3^η ἐκδοση, (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ., Σακελλαρίου, 1915).
- Μπαμπινιώτη, Γεωργ., «Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, Τράπαλης Γ. καὶ Μωυσιάδης Θ. ἐπιμέλεια ἐκδοσης, 2^η ἔκδοση (Ἀθῆναι : Ἐκδόσεις Κέντρο Λεξικολογίας, 2002).
- Νάτσης, Δ., «Θεματογραφία Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, Κριτήρια Ἀξιολόγησης στὸ Ἀδίδακτο κείμενο γιὰ τὴν Β΄ καὶ Γ΄ Λυκείου» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Γρηγόρης, 2013).
- Νάτσης, Δ., «Συντακτικὸ καὶ Γραμματικὴ Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις openline, 2013).

- Νικολάου, Ιωάννου, «Πλουτάρχου Βίου», τόμος Γ' (έν Λειψία, 1837, αναδημοσίευση από δημόσια βιβλιοθήκη Βέροιας).
- Παπανδρέου, Απόστ., «Διοδώρου Σικελιώτη, Ιστορική Βιβλιοθήκη, τόμος Γ', βιβλίον Γ'», επιμέλεια έκδοσης Κωνσταντίνος Ποταμιανός (Αθήναι : εκδόσεις Γεωργιάδης, 2011).
- Ραγκαβή, Α.Ρ., «Πλουτάρχου Ἀλκιβιάδης», τόμος Γ' (Αθήναι : εκδόσεις Διονυσίου Κορομηλά, 1864).
- Ρώσση, Ι.Θ., «σχολική μετάφρασις Ἀπομνημονευμάτων Ξενοφώντος», (έν Ἀθήναις : εκδόσεις Ιωάννου Θ. Ρώσση, 2^η έκδοση, 1928).
- Σταματάκος, Ιω., «Λεξικὸ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης», Ι. Σταματάκος επιμέλεια έκδοσης (Αθήναι : Ἐκδόσεις Βιβλιοπρομηθευτική, 1999).
- Σταματάκος, Ιω., «Ἱστορικὴ γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς κατὰ τὰ πορίσματα τῆς συγκριτικῆς γλωσσολογίας», 5^η έκδοση (Αθήναι : Ἐκδόσεις Βιβλιοπρομηθευτική, 1999).
- Σκουτερόπουλος, Ν.Μ., «Θουκυδίδου Ἱστορία» (Αθήναι : εκδόσεις Πόλις, 2011).
- Συκουτρῆς, Ιωάνν., «Πλάτωνος Συμπόσιον. Κείμενον, μετάφρασις καὶ ἐρμηνεία ὑπὸ Ιωάννου Συκουτρῆ» (έν Ἀθήναις : εκδόσεις Κάκτος, 1934).
- Τασόπουλος, Θ., «Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων Πολιτεία» (Αθήναι : εκδόσεις Γεωργιάδη, 2011).

Τσίπρας, Κ., «διδασκαλική διατριβή : Τέσσερεις Λόγοι του Δίωνος Χρυσόστομου περί Διογένους του Κυνικού», ἐπιβλέπων καθηγητής Νίκος Γεωργαντζόγλου (Αθήναι : Ε.Κ.Π.Α., 2018).

- Academia Scientiarum Germanica, Thucydidis Historiae I-II, Lipsiae 1832, (Αθήνα : αναδημοσιευμένη έκδοση Παπαδήμα, 1989).

- Academia Scientiarum Germanica, Thucydidis Historiae III-IV, Lipsiae 1832, (Αθήνα : αναδημοσιευμένη έκδοση Παπαδήμα, 1989).

- Academia Scientiarum Germanica, Thucydidis Historiae V-VIII, Lipsiae 1832, (Αθήνα : αναδημοσιευμένη έκδοση Παπαδήμα, 1989).

- Adams, C.D., Aeschines, Loeb Classical Library, Cambridge, MA : Harvard University Press, (Λονδίνο : William Heinemann Ltd, 1919).

- Beckby, H., Anthologia Graeca II, Heimeran, (Μόναχο : 1965).

- Burnet, J., Platonis opera. I-V, Clarendon Press, Oxford 1900-1907, (ανατύπωση, 1967-1968).

- Butcher, S.H. & W. Rennie, Demosthenis orationes. I-III, Clarendon Press, Oxford 1930-1931, (Λονδίνο : ανατύπωση, 1960-1966).

- Burtt, J.O., *Minor Attic Orators. II, Hyperides, Lycurgus*, Loeb Classical Library, Cambridge, MA : Harvard University Press, (Λονδίνο: William Heinemann Ltd, ανατύπωση 1962).
- Jaeger W., *Δημοσθένης, Διαμόρφωση και εξέλιξη της πολιτικής του*, μτφρ. Δ. Καρπούζα-Καρασάββα, (Αθήνα : εκδόσεις MIET, 1984).
- Lamb W.R.M., *Lysias*, Loeb Classical Library, Cambridge, MA: Harvard University Press, (Λονδίνο : William Heinemann Ltd, ανατύπωση 1930).
- Lesky, A., *Ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας*, μτφρ. Αγ. Τσοπανάκη, (Θεσσαλονίκη : εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, 51981).
- Liddell H. & Scott R., «Μέγα Λεξικόν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης», μετάφραση Ξ. Μόσχου, (Αθήνα : εκδ. Ι. Σιδέρης, 2001, ανατύπωση).
- Marchant E.C., *Xenophontis opera omnia, I-V*, Clarendon Press, Oxford 21900-1921, (ανατύπωση 1961-71).
- Norlin G., *Isocrates. I-III*, Loeb Classical Library, Cambridge, MA : Harvard University Press, (Λονδίνο : William Heinemann Ltd, ανατύπωση 1980).